

OVER PLANTENFOTO'S.

BIJ het doorbladeren van eenige belangrijke boeken, die in den laatsten tijd op botanisch gebied zijn verschenen, trok het mijn aandacht, dat de foto's, die ter illustratie dienen, nog al dikwijls onduidelijk waren en lang niet altijd alles uitdrukten, wat van een goede, wetenschappelijke foto verwacht mag worden. Meestal is de schaal der afbeelding te klein, de bewerking van het onderwerp te armoedig en het lijkt vaak of de fotografieën zoo maar te hooi en te gras bij elkaar zijn gescharreld.

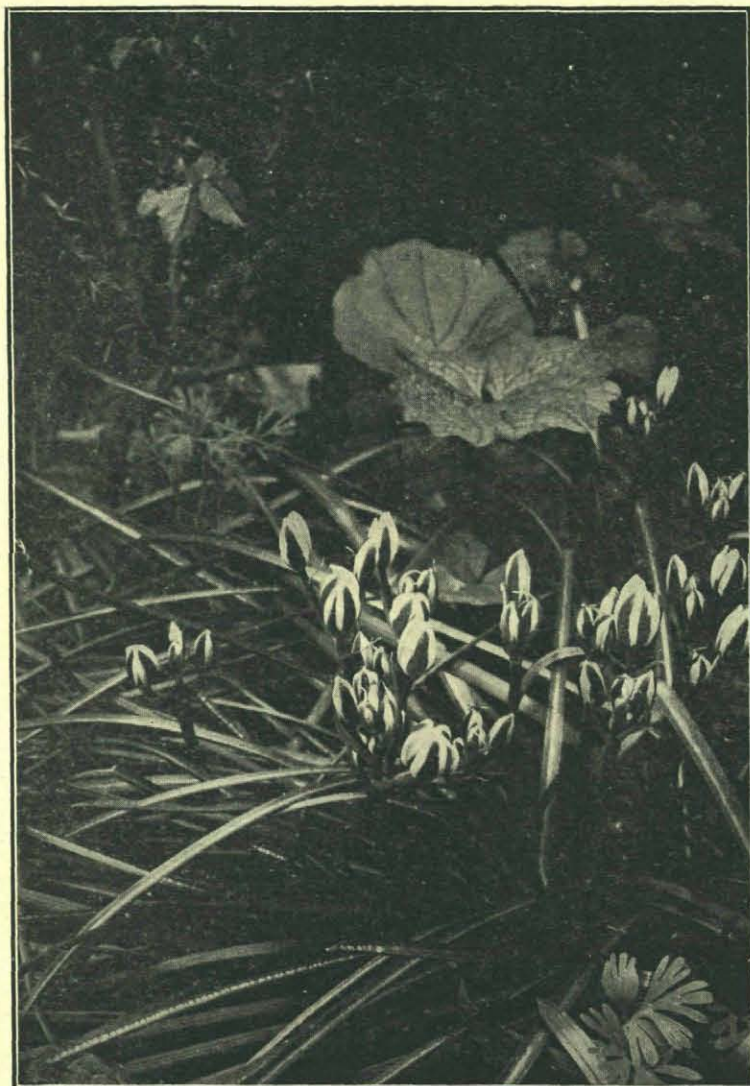
Dit is heel jammer, want hoewel zeer dikwijls een teekening te verkiezen is boven een foto, zijn er toch tal van gevallen, waarbij de laatste weer de voorkeur verdient, om de typeering van bepaalde gebeurtenissen of toestanden. Men mag zich in den regel niet bepalen tot het fotografeeren van een plant of een deel van een plant. De foto moet beteekenis hebben, een voorval illustreeren uit het leven van de plant, iets karakteristieks bevatten omtrent groeiplaats of levensomstandigheden. In de laatste jaargangen van *De Levende Natuur* hebben wij al dikwijls uitmuntende plantenfoto's kunnen geven, die waardig belangrijke plantkundige werken zouden kunnen illustreeren. Als voorbeeld en aanmoediging reproduceeren wij hier eenige foto's, die Jan Strijbos ons eenigen tijd geleden toezond, en die behoorlijk gebeurtenissen en toestanden illustreeren.

Die van de Vogelmelk laten ons zien, hoe in anderhalf uur tijd de bloemen zich voor den avond hebben gesloten. De reeks zou volledig zijn, wanneer we er nog een tweetal bij hadden van den volgenden dag, wanneer deze „dame d' onze heures” in den laten voormiddag haar bloemen opent. Hoogstwaarschijnlijk zouden wij dan te zien krijgen, dat sommige der knoppen (ge kunt ze uitzoeken), die nu op beide foto's gesloten zijn, zich voor het eerst openen, terwijl enkele bloemen van heden niet meer zouden open gaan. Dergelijke foto's, goed gedateerd op de minuut af en voorzien van aantekeningen, omtrent wind en weer kunnen een goed beeld geven van de altijd zoo boeiende ontplooiingsgeschiedenis van de bloem. De Vogelmelk is een zeer dankbaar onderwerp, maar ook de klaproos, de gentianen, zandkool, de meeste composieten, weegbree, eereprijs, waterlelie, crocus, om maar enkele te noemen, kunnen u groote voldoening verschaffen. Natuurlijk leenen deze planten zich ook uitmuntend voor kinematografische opnamen en wij verwachten dan ook, dat de heer Mol van de Maatschappij Multifilm ons daarvan binnen kort enkele goede „dertig-meter-films” kan verschaffen.

Dergelijke serie-opnamen behoeven zich niet te beperken tot het openen en sluiten van bloemen. Denk maar eens aan den groei van klim- en slingerplanten (hop, winde, heggerank), de „slaapbewegingen” (klaverzuring, peen, pinksterbloemen), het massale afvallen van bladeren enz.

Nog interessanter is het fotografeeren van plantengezelschappen, stukken uit de bonte plantendecken, die de aarde bedekt. Soms is één enkele plantensoort overheerschend, als op een goed gewiede akker. In het duin zijn sommige

plekken uitsluitend begroeid met zandzegge, op het strand vinden we zuivere „bestanden” van biestarwegras, op de slikken onvermengde begroeiing met

Schermdragende Vogelmelk.

Nuisenburg, Aerdenhout 27 Mei 1928, 7.30 n.m. Zomertijd. Foto J. STRIJBOS.

zeekraal. Doch meestal komen verschillende soorten door elkander voor en dan meestal in tamelijk vast verband. In de laatste tientallen jaren wordt de studie van deze planten-associatie's met groote vlijt en uitvoerigheid bedreven, vooral

onder invloed van de Zwitsersche school met haar waardigen, wakkeren, werkzaam leider den onvermoeiden prof Carl Schröter. Een groot gedeelte van het

Schermdragende Vogelmelk.

Nuisenburg, Aerdenhout 27 Mei 1928, 6 u. n.m. Zomertijd.

Foto J. STRIJOS.

Zwitsersche plantenklee is op deze wijze al in bijzonderheden beschreven, toegelicht met foto's van verschillend allooi, sommige bewonderenswaardig van volledigheid en precisie, andere nauwelijks te ontcijferen. Denemarken, Engeland,

Vereenigde Staten van Amerika hebben in dit opzicht ook reeds veel en goed werk geleverd.

In ons land zijn we hier en daar er ook al mee bezig en als uitmuntend voorbeeld van een plantenassociatie in het droge duin geven wij hier de foto van Strijbos: Stalkruid, Muurpeper, Reigersbek, een plantengroep, die al bijzonder typisch is voor verdrogende waterleidingduinen en zich ook wel vestigt op omgewerkt duin en opgeworpen graafmateriaal, zooals b.v. op de vlakte bij het Stille Strand van Scheveningen, die ontstaan is als gevolg van het aanleggen van den visschershaven. Dit drietal vertoonde zich ook in het duin telkens na

Gezelschap van Stalkruid, Muurpeper en Reigersbek.

Foto J. STRIJBOS.

de groote droogte-jaren, zooals 1911 en 1921. De Reigersbek valt op de foto misschien niet onmiddellijk in het oog; ge ziet echter links achter het kale zandplekje duidelijk een heel plantje en rechts op den voorgrond een drietal rijpende vruchten bij een paar sprietten van de zandzegge. Dit is de variëteit van de Reigersbek met afgeronde kroonblaadjes, die geen van alle een donkere basisvlek vertoonen. Als we op den voorgrond een mooi scherp open bloempje van die reigersbek hadden, dan was deze foto heelemaal onberispelijk, maar wij kunnen ook tevreden zijn met zooals ze nu is.

Eigenlijk is zoo'n foto al een landschapsbeeld en wordt dat nog meer, wanneer

de achtergrond nog een denkbeeld kan geven van den algemeenen aard van de streek. Zoo vinden we in Braun-Blanquet's Pflanzensociologie een mooie foto van *Crocus albiflorus* met besneeuwde bergtoppen als achtergrond. Het ligt voor de hand, dat wij in dit opzicht mooie dingen kunnen bereiken, wanneer we gezelschappen van oeverplanten nemen, met het water als achtergrond.

De crocussen van het voorjaar zijn in den herfst geheel verdwenen en op dezelfde plek groeien dan weer heel andere planten. Dit levert ons een nieuwe reeks van onderwerpen: dezelfde plaats in verschillende tijden van het jaar en in den loop der jaren. Het spreekt van zelf, dat zoo'n plaats dan „veilig” moet zijn, maar daarvoor hebben we nu onze natuurmonumenten en daarvoor is het ook noodig, dat in die natuurmonumenten plaatsen worden aangewezen, waar absoluut niet aan getornd mag worden en ook het plukken van bloemen streng is verboden, zooals dat ook het geval is in het Nationale Park in Zwitserland. Wij hebben nu in verschillende deelen van ons land al dergelijke studie-terreinen en het zou heerlijk zijn, wanneer daarvan een goed gebruik werd gemaakt. Indien ge zoo'n serie wilt maken van „in den loop der jaren”, dan moet ge er maar zoo spoedig mogelijk aan beginnen. Ge doet dan meteen de ontdekking, dat op sommige plaatsen het plantende jaren lang nagenoeg onveranderd blijft, terwijl het op andere geen jaar achtereenvolgende hetzelfde blijft en het is wel belangrijk, om zulke feiten fotografisch te documenteeren, om het nu maar eens deftig uit te drukken.

JAC. P. THIJSSÉ.

DE STRUIKHEIDE (*CALLUNA VULGARIS*).

IN den vorigen jaargang van De Levende Natuur vertelde ik van meerdere interessante vormen van *Calluna vulgaris*, resultaat van waarnemingen, in de laatste twee maanden van 1926 gedaan. Daar de late herfst met zijn korte dagen en den voorbijen bloeitijd (behalve voor de variëteit *omnium Sanctorum*) niet de ideale tijd is voor *Calluna*-onderzoek, nam ik mij voor het heele volgende jaar op *Calluna* te letten. Ik stelde er mij veel van voor en ben ook volstrekt niet teleurgesteld uitgekomen.

Vooreerst moest *omnium Sanctorum* goed in het oog worden gehouden. Ze gedroeg zich als gewone *Calluna* doet, begon gelijk met deze gewoon uit te groeien. Toen viel ze ook volstrekt niet meer op. Ofschoon ik de planten goed wist te staan, moest ik soms minuten lang zoeken, voor ik de bekende bijkelksteeltjes gevonden had. Half Mei bereidden sommige pollens me een aardige verrassing, die echter later toch tegenviel. Ze begonnen zoowaar voor „*praecox*” te spelen. Enkele takjes met bijkelkblaadjes, die in het voorgaande seizoen geen bloemen hadden gedragen, begonnen nu het mooie paars van de bloemknoppen te laten zien. Echter hoe frisch deze knoppen er ook uitzagen, heb ik er geen enkele goed open kunnen vinden. Toen ik enkele weken daarna weer bij mijn